

Інна КУЛЬЧІЙ

к.н. держ. упр., доцент, доцент кафедри публічного управління,
адміністрування та права

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

МІЖНАРОДНІ ГРАНТИ ЯК ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Вибравши демократичний шлях розвитку, Україна задекларувала будувати міцне місцеве самоврядування. В умовах суспільно-політичних та економічних викликів виконати це завдання без підтримки держави, інших фінансових установ та неурядових організацій складно. Незалежно від того, наскільки громада спроможна, завжди є питання, які важко вирішити за рахунок коштів місцевого бюджету. Це може бути придбання обладнання чи транспортних засобів для потреб громади, організація ЦНАП, реставрація об'єктів культурної спадщини тощо. Як показує практика, ці питання місцевого значення можуть успішно вирішуватися за рахунок інших джерел фінансування, у тому числі й міжнародних грантів.

Гранти є найбільш поширеною формою фінансування проєктів міжнародними організаціями і відкривають нові можливості для розвитку територіальних громад. Грантодавцями для ОМС виступають міжнародні організації, державні установи, комерційні структури, громадські некомерційні організації (релігійні, наукові тощо), приватні благодійні фонди або приватні особи, що надають на некомерційній безповоротній основі необхідні додаткові ресурси на цілі, які спрямовані на благо усієї громади [3].

Згідно з даними Центру Європейських Фондів (ЕРО), у США зареєстровано близько 40 тис. благодійних фондів, в Європі їх кількість коливається від 80 до 100 тис. Їх представництва в Україні надають місцевій владі правову, кадрову, організаційну, технічну та фінансову підтримку для модернізації вітчизняної системи місцевого самоврядування. Частина з них здійснює кредитування програм місцевого розвитку на засадах поворотності, строковості та платності. Разом з тим, можна виділити низку суб'єктів (наприклад, Агентства США, Канади та Швеції з міжнародного розвитку, Британська рада, Міжнародний фонд «Відродження», ПРООН й інші), які виступають своєрідними «донорами» фінансових ресурсів [2, с. 306].

Лідер у наданні грантів для України є США. Гранти, які спрямовуються США направляються на підтримку демократичних ініціатив та боротьбу з корупцією. Однак існує досить велика кількість організацій, що надають гранти на розвиток малого бізнесу та місцевого самоврядування. Особливо активно в сфері надання грантів працюють міжнародні організації, такі як ООН, ЮНЕСКО, USAID та ЄС, Швейцарська агенція розвитку та співробітництва

(SDC), WNISEF, CIPE (Центр міжнародного приватного підприємництва), Глобальний Інноваційний Фонд (GIF), Global Technology Foundation, IREX (Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів) та інші.

Мікрофінансування для місцевих органів влади здійснює Міністерство закордонних справ Естонії. Мета такого мікрофінансування – швидко реагувати на короткострокові потреби в пріоритетних державах, якою є й Україна, а також підвищити потенціал їх муніципальних органів. Основні напрямки фінансування стосуються освіти, охорони здоров'я, миру і стабільності, розвитку демократії та верховенства права, економічного розвитку, екології, інформування громадськості, глобальної освіти. Гранти надаються на основі співфінансування і можуть становити до 100 % від загальної суми прийнятих витрат проекту в обсязі до 15 тис. євро [2, с. 305].

Грантові кошти, як правило, надаються на конкурсній основі. Ключова проблема для успіху на таких конкурсах – підготувати проектну заявку відповідно до вимог грантодавця. Для багатьох ОМС в Україні це не просто, оскільки спершу потрібно зрозуміти логіку грантодавця та мати навички щодо підготовки проектів. Тут у нагоді ОМС може стати досвід місцевих чи регіональних громадських організацій, які працюють з міжнародними грантодавцями та вміють писати проектні заявки. У партнерстві з громадськими організаціями ОМС можуть підготувати конкурентоздатні проекти та отримати фінансування від грантодавців.

Іншим важливим моментом є відповідність проектної заявки стратегічному плану розвитку громади. Співфінансування грантових проектів з місцевих бюджетів може призводити до відволікання фінансових ресурсів від фінансування інших проектів і програм. Грантодавці, зазвичай, надають перевагу проектам розвитку, які мають високі шанси на життєздатність на етапі після завершення донорського фінансування.

В багатьох країнах одним із завдань органів місцевого самоврядування є організація пошуку позабюджетних джерел фінансування та налагодження співпраці з різноманітними фондами та грантовими програмами. Враховуючи обмеженість бюджетних коштів та наявність великої кількості невирішених проблем в ОТГ, одним із напрямків діяльності ОМС в Україні мала б бути робота, спрямована на пошук позабюджетних джерел фінансування та залучення їх для вирішення питань місцевого значення.

З метою надання допомоги новоутвореним ОТГ у Полтавська область активно залучає фінансові та грантові ресурси для їх розвитку та зберігає позиції інвестиційно привабливого регіону. Якщо у 2015 р. за підтримки іноземців в області було проведено 9 енергоефективних заходів, то в 2018 р. – 33, а у 2019 – 40. Загалом 27 ОТГ області співпрацюють із міжнародно-технічними організаціями у різних сферах. Лідером є Пирятинська ОТГ, яка

отримала кошти по 9 проектам: забезпечення питного водопостачання, вирішені питання сміттєповодження, організація побудовано ІЦНАП та інші [2].

Крім того, у 2019 р. в область залучено інвестицій на суму більше 109 млн. дол. США. Це сприяло формуванню позитивного іміджу Полтавщини для закордонних інвесторів. Нині інвестиції в Полтавську область надходять із 43 країн світу. Основні країни-інвестори: Швейцарія, Нідерланди та Велика Британія. В області зареєстровано 244 підприємства з іноземними інвестиціями які активно виконують соціальні програми та сприяють розвитку об'єднаних територіальних громад. Серед найбільш відомих компаній на території області успішно працюють: Ferretxpo Group, JKC OIL & GAS plc., Japan Tobacco International, IDS Group, SigmaBleyzer, DuPont Pioneer, Danone та ін. [1].

Отже, враховуючи обмеженість бюджетних коштів, важливим напрямком роботи органів місцевого самоврядування, підприємств та установ комунальної власності повинна стати робота спрямована на пошук позабюджетних джерел фінансування з міжнародних фондів, програм та грантів.

Використані джерела

1. Інтернет-видання «Полтавщина». URL: <https://poltava.to/project/5888/>
2. Офіційний сайт Полтавської обласної державної адміністрації. URL: <http://www.adm-pl.gov.ua/news/golovi-poltavskih-gromad-pidbili-pidsumki-zaprovadzheniya-administrativnoyi-reformi-y-obgovoril>
3. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади : навч. посіб. / О. П. Кириленко, Б. С. Малиняк, В. В. Письменний, В. М. Русін. К. : Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 396 с.
4. Човбан І. Гранти, як інструмент розвитку аграрного сектора в умовах сталого розвитку місцевих громад. URL: http://econom.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/maket_09-10_Nov_2017.pdf

Олександра МАРЦІНКОВСЬКА

к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ

Олег ЛЕГКИЙ

к.е.н., ст. викл. кафедри міжнародних
економічних відносин ТНЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

На сьогодні, за перебігу Четвертої промислової революції, кількість цифрових платформ, що використовуються для організації бізнес-процесів щодо матеріальних ресурсів чи/та персоналу сягає двох тисяч. Очікуваний симбіоз віртуального та матеріального середовищ не лише допомагатиме